

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027
ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΛΥΚΕΙΑ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Γ΄ ΤΑΞΗ – ΤΥΠΟΣ 1
Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ				
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 4		ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΣΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ: 4, 5		
<u>Διδακτικά εγχειρίδια:</u>	ΟΔΕ Γ΄ Λυκείου, έκδ. 2025 https://oikopm.schools.ac.cy/el/yliko/didaktiko-yliko			
ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ				
Ο Γενικός σκοπός του μαθήματος της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων περιγράφεται αναλυτικά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ): https://sch.cy/sch/218/ap_genikos_skopos_mathimatos.pdf Ο σκοπός του μαθήματος της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Λύκειο αναπτύσσεται στην ιστοσελίδα: https://sch.cy/sch/218/ap_genikos_skopos_kata_taxi.pdf				
Κεφάλαιο/Ενότητα	Δείκτες Επιτυχίας Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας Έννοιες/Πληροφορίες - Δεξιότητες/Στρατηγικές σκέψης - Στάσεις/Αξίες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Περ.

Κεφάλαιο 1: Η Λειτουργία του Προγραμματισμού				10
1.1 Έννοια του προγραμματισμού	- Να δίνουν τον ορισμό του προγραμματισμού.	- Ο προγραμματισμός		
1.2 Διακρίσεις Προγραμματισμού	- Να διακρίνουν και να εξηγούν την έννοια του στρατηγικού και τακτικού ή λειτουργικού προγραμματισμού ως τα δύο είδη της λειτουργίας του προγραμματισμού.	- Τα είδη του προγραμματισμού: στρατηγικός και λειτουργικός προγραμματισμός		
1.3 Βασικές έννοιες στρατηγικού σχεδιασμού	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τις έννοιες αποστολή, όραμα και στρατηγική ως βασικές έννοιες του στρατηγικού προγραμματισμού.	- Τα βασικά στοιχεία του στρατηγικού προγραμματισμού: αποστολή, όραμα και στρατηγική		

	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τις έννοιες μακροπρόθεσμοι στόχοι, εύρος δραστηριοτήτων και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα ως τα τρία κύρια σημεία του περιεχομένου της στρατηγικής.	- Τα κύρια σημεία του περιεχομένου της στρατηγικής: μακροπρόθεσμοι στόχοι, εύρος δραστηριοτήτων και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα
	- Να διακρίνουν τη στρατηγική ανταγωνισμού και τη στρατηγική ανάπτυξης ως τις δύο βασικές στρατηγικές μιας επιχείρησης.	- Οι βασικές στρατηγικές μιας επιχείρησης: στρατηγική ανταγωνισμού και στρατηγική ανάπτυξης
	- Να αναφέρουν, να εξηγούν και να διακρίνουν, μέσω επιχειρηματικών σεναρίων, τις τέσσερις στρατηγικές ανταγωνισμού που πρότεινε ο M. Porter.	- Οι στρατηγικές ανταγωνισμού με βάση τον M. Porter: στρατηγική ηγεσία κόστους, στρατηγική διαφοροποίησης, στρατηγική εστίασης με ηγεσία κόστους, στρατηγική εστίασης με διαφοροποίηση.
	- Να αναφέρουν, να εξηγούν και να διακρίνουν, μέσω επιχειρηματικών σεναρίων, τις τέσσερις στρατηγικές ανάπτυξης που πρότεινε ο I. Ansoff.	- Οι στρατηγικές ανάπτυξης με βάση τον I. Ansoff: στρατηγική διείσδυσης, στρατηγική ανάπτυξης νέων προϊόντων, στρατηγική ανάπτυξης-επέκτασης αγοράς, στρατηγική διαφοροποίησης δραστηριοτήτων.
1.4 Διαδικασία στρατηγικού προγραμματισμού	- Να αναφέρουν ότι η διαδικασία στρατηγικού προγραμματισμού στηρίζεται στο εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.	- Η διαδικασία στρατηγικού προγραμματισμού
	- Να εξηγούν ότι στο εσωτερικό περιβάλλον μιας επιχείρησης υπάρχουν τα ισχυρά και τα ασθενή σημεία, ενώ στο εξωτερικό της περιβάλλον υπάρχουν ευκαιρίες και απειλές, δίνοντας παραδείγματα.	- Τα ισχυρά και ασθενή σημεία εσωτερικού περιβάλλοντος και ευκαιρίες και απειλές εξωτερικού περιβάλλοντος (SWOT analysis).
	- Να ετοιμάζουν ανάλυση SWOT, με βάση επιχειρηματικά σενάρια, κατηγοριοποιώντας τα δεδομένα σε ισχυρά και ασθενή σημεία του εσωτερικού περιβάλλοντος και σε ευκαιρίες και απειλές του εξωτερικού περιβάλλοντος μιας επιχείρησης.	

1.5 Βασικές έννοιες του λειτουργικού ή επιχειρησιακού προγραμματισμού	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τις έννοιες στόχοι, προγράμματα δράσης, προϋπολογισμοί και επιχειρησιακό πρόγραμμα ως τις βασικές έννοιες του λειτουργικού προγραμματισμού.	- Οι βασικές έννοιες του λειτουργικού προγραμματισμού: στόχοι, προγράμματα δράσεις, προϋπολογισμός και επιχειρησιακό πρόγραμμα	
1.7 Χρησιμότητα του προγραμματισμού	- Να εξηγούν τους λόγους που ο προγραμματισμός είναι χρήσιμος.	- Η χρησιμότητα του προγραμματισμού	
1.8 Βασικές αρχές προγραμματισμού	- Να αναφέρουν, να εξηγούν και να δίνουν παραδείγματα για την Αρχή της χρονικής δέσμευσης, την Αρχή της ελαστικότητας, την Αρχή της διόρθωσης ως τις βασικές Αρχές που πρέπει να τηρούνται για να είναι αποτελεσματικός ο προγραμματισμός.	- Οι βασικές Αρχές προγραμματισμού: Αρχή της χρονικής δέσμευσης, Αρχή της ελαστικότητας, Αρχή της διόρθωσης	
Κεφάλαιο 2: Λήψη Αποφάσεων και Επίλυση Προβλημάτων			13
2.1 Λήψη αποφάσεων και Μάνατζμεντ	- Να δίνουν τον ορισμό της λήψης αποφάσεων και να εξηγούν την αναγκαιότητα για λήψη αποφάσεων.	- Η έννοια της λήψης αποφάσεων - Η αναγκαιότητα λήψης αποφάσεων	
2.2 Λήψη απόφασης και επίλυση προβλήματος	- Να διακρίνουν και να εξηγούν τη διαφορά μεταξύ της λήψης απόφασης και της επίλυσης προβλήματος	- Η διάκριση λήψης απόφασης και επίλυσης προβλήματος	
2.3 Ορθολογική και διαισθητική λήψη αποφάσεων – επίλυση προβλημάτων	- Να ιεραρχούν και να εξηγούν τα πέντε στάδια της ορθολογικής λήψης αποφάσεων - επίλυσης προβλήματος. - Να εξηγούν τη διαφορά μεταξύ ορθολογικής και διαισθητικής λήψης αποφάσεων - επίλυσης προβλήματος.	- Η ιεράρχηση των πέντε βασικών βημάτων για την ορθολογική λήψη αποφάσεων - επίλυση προβλήματος - Η διάκριση ορθολογικής και διαισθητικής λήψης αποφάσεων - επίλυσης προβλήματος	
2.4 Εντοπισμός προβλήματος ή ευκαιρίας για λήψη απόφασης	- Να εξηγούν την έννοια του εντοπισμού του προβλήματος.	- Ο εντοπισμός του προβλήματος	

2.5 Ορισμός του προβλήματος	- Να εξηγούν την έννοια του ορισμού του προβλήματος.	- Ο ορισμός του προβλήματος
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν μέσω παραδειγμάτων γιατί ο ορισμός του προβλήματος αποτελεί το σημαντικότερο στάδιο μεταξύ των πέντε σταδίων της ορθολογικής λήψης αποφάσεων - επίλυσης προβλήματος.	- Η σημασία του σταδίου του ορισμού του προβλήματος
2.6 Συγκέντρωση – Ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων	- Να εξηγούν την έννοια της εναλλακτικής λύσης.	- Η εναλλακτική λύση
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν την τεχνική του καταιγισμού ιδεών (brainstorming).	- Η τεχνική του καταιγισμού ιδεών (brainstorming)
2.7 Αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων	- Να αναφέρουν τη δυνατότητα εφαρμογής, τον προσδιορισμό ωφελειών και κόστους και τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της κάθε εναλλακτικής λύσης ως τα τρία βασικά στοιχεία αξιολόγησης των εναλλακτικών λύσεων.	- Τα βασικά στοιχεία αξιολόγησης των εναλλακτικών λύσεων
2.8 Επιλογή λύσης – λήψη απόφασης	- Να αναφέρουν ότι η επιλογή μεταξύ των εναλλακτικών λύσεων γίνεται με βάση την κρίση, τη διαίσθηση και τη στάση του κάθε ανθρώπου ως προς τον κίνδυνο.	- Ο κίνδυνος στην επιλογή μεταξύ των εναλλακτικών λύσεων
2.9 Συνήθη εμπόδια και παγίδες στη λήψη αποφάσεων και επίλυση προβλημάτων	- Να δίνουν τον ορισμό, να εξηγούν και να δίνουν παραδείγματα για τις έννοιες: στερεότυπα, αυτοπεριορισμός σκέψης, μονοδιάστατη σκέψη, υποθέσεις και παγίδες στη σκέψη ως εμπόδια στη λήψη αποφάσεων.	- Τα εμπόδια και οι παγίδες στη λήψη αποφάσεων
	- Να διακρίνουν μέσω επιχειρηματικών σεναρίων τα εμπόδια και τις παγίδες στη λήψη αποφάσεων.	

2.10 Βασικά αντίδοτα αντιμετώπισης των εμποδίων	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τη δημιουργική σκέψη και την κριτική σκέψη ως τα βασικά αντίδοτα αντιμετώπισης των εμποδίων στη λήψη αποφάσεων.	- Η δημιουργική σκέψη και η κριτική σκέψη	
Κεφάλαιο 3: Θεμελιώδη ζητήματα Οργανωτικού σχεδιασμού			
3.1 Βασικά οργανωτικά ζητήματα οργάνωσης	- Να εξηγούν την έννοια του οργανωτικού σχεδιασμού.	- Ο οργανωτικός σχεδιασμός	12
3.2 Διάρθρωση εργασίας και δημιουργία θέσεων εργασίας	- Να εξηγούν την έννοια της θέσης εργασίας.	- Η θέση εργασίας	
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν το μέγεθος, την εξειδίκευση και τεχνολογία και τις διεργασίες ως τους παράγοντες με τους οποίους προσδιορίζεται ο σχεδιασμός των θέσεων εργασίας.	- Οι προσδιοριστικοί παράγοντες σχεδιασμού των θέσεων εργασίας	
3.3 Εύρος διοίκησης ή ελέγχου και ιεραρχικά επίπεδα	- Να δίνουν τον ορισμό του εύρους διοίκησης ή ελέγχου.	- Το εύρος διοίκησης ή ελέγχου	
	- Να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους ο καθορισμός του εύρους διοίκησης αποτελεί σημαντικό ζήτημα οργανωτικού σχεδιασμού.	- Οι λόγοι για τους οποίους ο καθορισμός του εύρους ελέγχου αποτελεί σημαντικό ζήτημα οργανωτικού σχεδιασμού	
	- Να υπολογίζουν τον αριθμό των προϊσταμένων και τον αριθμό των ιεραρχικών επιπέδων με βάση τις θέσεις εργασίας και το εύρος διοίκησης ενός οργανισμού.	- Ο αριθμητικός υπολογισμός των προϊσταμένων και των ιεραρχικών επιπέδων με βάση τις θέσεις εργασίας και το εύρος διοίκησης ενός οργανισμού	
3.4 Σχεδιασμός τμημάτων – Τμηματοποίηση	- Να δίνουν τον ορισμό και να διακρίνουν την ομαδοποίηση των θέσεων εργασίας και την τμηματοποίηση της επιχείρησης.	- Η ομαδοποίηση των θέσεων εργασίας και η τμηματοποίηση της επιχείρησης	
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τα θεμελιώδη κριτήρια τμηματοποίησης μιας επιχείρησης.	- Τα κριτήρια τμηματοποίησης μιας επιχείρησης	

	- Να αναφέρουν, να εξηγούν και να διακρίνουν την τμηματοποίηση κατά λειτουργία, τμηματοποίηση κατά προϊόν ή υπηρεσία, γεωγραφική τμηματοποίηση και μικτή τμηματοποίηση ως τις τέσσερις μορφές τμηματοποίησης καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της κάθε μορφής	- Οι τέσσερις μορφές τμηματοποίησης (κατά λειτουργία, κατά προϊόν, κατά γεωγραφική και μικτή τμηματοποίηση)	
		- Τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα κάθε μορφής	
	- Να σχεδιάζουν τη σωστή μορφή τμηματοποίησης με βάση επιχειρηματικά σενάρια που δίνονται.	- Ο σχεδιασμός τμηματοποίησης της επιχείρησης	
	- Να αναφέρουν και Να εξηγούν ότι το καταλληλότερο κριτήριο τμηματοποίησης επιλέγεται ανάλογα με τη φύση και το περιβάλλον της επιχείρησης.		
3.5 Διαμόρφωση σχέσεων εξουσίας	- Να δίνουν τον ορισμό της ευθύνης, της δύναμης και της εξουσίας.	- Η έννοια ευθύνης, δύναμης και εξουσίας	
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τις πέντε βασικές οργανωτικές αρχές με βάση τις οποίες μεταβιβάζεται η εξουσία σε μια επιχείρηση ή οργανισμό.	- Οι πέντε βασικές οργανωτικές αρχές	
3.6 Μηχανισμοί συντονισμού – ολοκλήρωσης	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τους βασικούς μηχανισμούς συντονισμού των διαφόρων τμημάτων και θέσεων εργασίας ώστε να συνθέτουν την ολότητα της επιχείρησης.	- Οι βασικοί μηχανισμοί συντονισμού τμημάτων και θέσεων εργασίας μιας επιχείρησης	
Κεφάλαιο 5: Αποτελεσματική Ηγεσία			17
5.1 Τι είναι ηγεσία και τι είναι ηγέτης	- Να δίνουν τον ορισμό του ηγέτη.	- Ο ηγέτης	

5.2 Ηγεσία και Μάνατζμεντ	- Να αναφέρουν και να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ ενός μάνατζερ και ενός ηγέτη.	- Η διάκριση μεταξύ μάνατζερ και ηγέτη
5.3 Τα θεμελιώδη ζητήματα της ηγεσίας	- Να αναφέρουν τα τέσσερα θεμελιώδη ζητήματα της ηγεσίας.	- Τα θεμελιώδη ζητήματα της ηγεσίας
	- Να αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους το όραμα είναι το πιο σημαντικό στοιχείο της ηγεσίας.	- Οι λόγοι για τους οποίους το όραμα είναι το πιο σημαντικό στοιχείο της ηγεσίας
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τους πυλώνες στους οποίους στηρίζεται η εμπιστοσύνη και οφείλει να δημιουργήσει ο ηγέτης.	- Οι πυλώνες στους οποίους στηρίζεται η εμπιστοσύνη που οφείλει να δημιουργήσει ο ηγέτης
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τις ηγετικές λειτουργίες.	- Οι ηγετικές λειτουργίες
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν το αυταρχικό, δημοκρατικό και εξουσιοδοτικό στυλ πρότυπο ηγεσίας ως τα τρία βασικά στυλ πρότυπα ηγεσίας.	- Τα βασικά στυλ πρότυπα ηγεσίας
	- Να διακρίνουν το κατάλληλο στυλ-πρότυπο ηγεσίας ανάλογα με την περίπτωση.	
	- Να αναφέρουν ότι ο ηγέτης πρέπει να προσαρμόζει το πρότυπο στυλ ηγεσίας ανάλογα με το έργο, το περιβάλλον και την ωριμότητα των συνεργατών του.	- Οι προσδιοριστικοί παράγοντες προσαρμογής πρότυπου στυλ ηγεσίας
	- Να αναφέρουν τα κριτήρια επιλογής του πρότυπου στυλ ηγεσίας που σχετίζονται με το έργο.	- Τα κριτήρια επιλογής του πρότυπου στυλ ηγεσίας που σχετίζονται με το έργο
	- Να δικαιολογούν την άποψη ότι ο ηγέτης δεν γεννιέται, αλλά γίνεται.	- Η άποψη ότι ο ηγέτης δεν γεννιέται, αλλά γίνεται
	- Να αναφέρουν και να εξηγούν τα θεμελιώδη ηγετικά χαρακτηριστικά και τις βασικές ηγετικές ικανότητες	- Τα θεμελιώδη ηγετικά χαρακτηριστικά και οι βασικές ηγετικές ικανότητες

Επανάληψη – Διαγωνίσματα – Ανατροφοδότηση	4
Δημιουργικές εργασίες και παρουσίασή τους στην τάξη	4
ΣΥΝΟΛΟ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ	60

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΑΤΟΜΙΚΗ ή ΟΜΑΔΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ή/ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Δύο (2) 40΄ λεπτά διαγωνίσματα	α. Συμμετοχή μαθητή/τριας στην τάξη • Ενδιαφέρον για το μάθημα • Προφορική συμμετοχή • Δραστηριότητες στην τάξη • Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης/ετεροαξιολόγησης β. Κατ' οίκον εργασία • Ασκήσεις εμπέδωσης ή/και εμβάθυνσης • Ασκήσεις επαναφοράς γνώσης που θα θεωρείται προαπαιτούμενη για το επόμενο μάθημα • Εργασίες για καλλιέργεια ανώτερων νοητικών δεξιοτήτων	Εκπόνηση γραπτής εργασίας-πρότζεκτ και παρουσίασή της στην τάξη. Μέσω της γραπτής εργασίας να προωθούνται και να αξιολογούνται <u>δεξιότητες</u> όπως η επίλυση προβλημάτων, η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η καινοτομία, η εφαρμογή γνώσεων σε πραγματικές καταστάσεις, η επικοινωνία, η παρουσίαση, η οργάνωση σκέψης (πρόλογος, περιεχόμενο, επίλογος) και οι μεταγνωστικές δεξιότητες. Έμφαση αξιολόγησης στην παρουσίαση ενώπιον της ομάδας ολομέλειας της τάξης.	Σύντομες μικρές ασκήσεις με μέγιστη διάρκεια 10 λεπτών. <u>Οι ασκήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις που εξετάζουν την κατάκτηση του μαθησιακού στόχου, όπως:</u> πολλαπλής επιλογής, ορθού/λάθους, συμπλήρωσης, αντιστοίχισης, ανοικτού τύπου, επίλυση προβλήματος, έκφρασης.	Εθελοντική συμμετοχή σε διαγωνισμούς/προγράμματα/ολυμπιάδες, όπως: Πρόγραμμα Μαθητικής Επιχείρησης- Junior Achievement, Ιδεοδρόμιο, Global Money Week, Παγκύπρια Λογιστική Ολυμπιάδα, Παγκύπρια Οικονομική Ολυμπιάδα, Διεθνής Οικονομική Ολυμπιάδα.